

Gál Ferenc: A kinyilatkoztatás fényében. Budapest, Szent István Társulat, 1971, 256 o.

A könyv a szerző szándéka szerint „felnőttek számára a mai igényeknek megfelelően” igyekszik összefoglalni hitünk tanítását és „körvonalazni a belőle fakadó vallásos magatartást”. Gál professzor itt részben felhasználja, közérthetőbb nyelvre fordítja le a 1967-ben megjelent szakszerűbb, „Az üdvörténet misztériumai” c. munkáját. (Ez viszont beépítette a néhány évvel előbb megjelent „Katolikus hittételek”-et.) Szerencsésen kamatoztatja a Zsinat által immáron szentesített üdvörténeti és krisztusközpontú új teológia eredményeit. Könyvének szerkezete kombinálja a régi teológiai traktátusok, az Apostoli Hitvallás és az újabb felnőtt-katekizmusok felépítését. Az első, rövidebb rész („Az ember”) a kérdező és Isten felé tapogatózó embert és az értelemmel a teremtésből felismerhető Istent mutatja be. E bevezetésűl szolgáló részben — szerintünk — jó lett volna röviden kitérni az ateizmus és a vallások problémájára. A könyv további részei lényegében az üdvörténet fázisait veszik sorra. A kinyilatkoztatással foglalkozó II. rész néhány „módszertani paragrafusban” a szentírás-értelmezésről is szól; a III. rész, mielőtt Jézus Krisztust és a megváltás művét hosszabban megvilágítaná, összefoglalja a Szentháromság misztériumáról szóló teológiát; a IV. rész („Találkozásunk Istennel az Egyházban”) nemcsak az Egyház misztériumát tárgyalja (felhasználva a Zsinat idevonatkozó tanítását), hanem összefoglalja a szentségekre és a gyakorlati keresztény életre vonatkozó katolikus tant is; végül az utolsó rész („Találkozás Istennel az örökkévalóságban”) a végső dolgokkal kapcsolatos kérdésekről szól.

Gál Ferenc biztosan fogalmaz, előadásmódja világos. Általában nem érinti a vitatott teológiai kérdéseket: ez érthető is a könyv „katekizmus”-jellegéből. (A Holland Katekizmus ellen pl. éppen az volt az egyik kifogás, hogy — jóllehet katekizmus akar lenni — egyes teológusok vagy iskolák vitatott és vitatható tételeit is beépítette.) Az Egyház mai tanítását akarta előadni; nem „új tételekkel” előállni, hanem az ádonyományszótt tanítást új módon közvetíteni, „a tételek életszerű megközelítésében” keresve az új utakat. A könyvet olvasva kicsit az a benyomásunk, hogy az általa is emlegetett „mai igényeknek” kevésbé tett eleget. A hitüket tudatosítani akaró, a mai nehézségekkel nap mint nap szembekerülő világiak bizonyára örültek volna annak, ha problémáikat élesebben felvetette volna a mai teológiában oly járatos szerző.

E néhány bíráló megjegyzéssel korántsem akarjuk elvitatni a szép könyv érdemelt. Ott van pl. éppen a tömörség, amely többhelyütt határozott pozitívumként mutatkozik . . . Csak egy példát. Krisztus mennybemeneteléről így ír: „A mennybemenetel teológiai kifejtésénél különbséget kell tennünk a természetfölötti valóság és annak megismerése között. Jézus a föltámaszásban megkapta a teljes megdicsőülést. Átment abba a létrendbe, amit mennyei dicsőségnek nevezünk. Erről azonban csak részletekben adott kinyilatkoztatást. Megjelenéseivel igazolta, hogy kilépett fizikai világunkból, s úgynevezett mennybemenetelével azt érzékeltette, hogy véglegesen befejezte földi küldetését. Mindent megadott, ami az idők teljességéhez tartozott, s egyháza számára megkezdődik a hit időszak” (155. o.). Egyébként az egész IV. rész (Isten a megváltás művében), amely a könyv törzsét képezi, ilyen tiszta fogalmazásban mutatja be Krisztus titkát és megváltói művét. Ugyesnek tartjuk azt is, hogy az egyes paragrafusok végén a szerző röviden levonja a tanulságokat a hívő ember gyakorlati élete, lelki magatartása számára. Bizonyos részletkérdések szakszerű elemzéséhez az olvasók jó eligazításokat találnak Gál professzor más könyveiben.

Mindent egybevéve, Gál Ferenc vállalkozása sikeresnek mondható; a magyar felnőtt keresztények minden biznnyal hálával forgatják a könyvet. A mai magyar vallásos irodalomban hiányzott a felnőtteknek írt „katekizmus”: Gál professzornak és a Szent István Társulatnak örömmel gratulálhatunk e hézagpótló munka megjelenéséért.

Szabó Ferenc